

FOLKETINGETS EU-OPLYSNING

Christiansborg
1240 København K
telefon 3337 3337
fax 3337 3330
euopl@folketinget.dk
www.eu-oplysningen.dk

NR. 28

JUNI 2008

De danske EU-forbehold

Danmark har forbehold over for deltagelsen i fire af EU's centrale samarbejdsområder:

1. Unionsborgerskabet
2. Euroen
3. Forsvarsområdet
4. Visse dele af samarbejdet om retlige og indre anliggender

Baggrund

De fire forbehold blev til, efter at et flertal af danskerne stemte nej ved folkeafstemningen om Maastrichttraktaten den 2. juni 1992. For at en ny traktat kan træde i kraft, kræver det, at alle EU-lande endeligt godkender traktaten. Det danske nej betød derfor, at Maastrichttraktaten ikke kunne træde i kraft som planlagt. Efterfølgende blev syv af Folketingets partier derfor enige om det såkaldte nationale kompromis i oktober 1992. Det nationale kompromis dannede udgangspunkt for den danske regerings forhandlinger med de dengang 11 andre EU-lande.

På topmødet i Edinburgh i december 1992 blev EU-landenes stats- og regeringschefer herefter enige om en særaftale for Danmark i forhold til

EU – den såkaldte Edinburgh-afgørelse. I Edinburgh-afgørelsen fik Danmark forbehold over for de ovennævnte fire områder.

Maastrichttraktaten blev sendt ud til en ny folkeafstemning sammen med Edinburgh-afgørelsen. Ved en folkeafstemning den 18. maj 1993 stemte et flertal ja, og traktaten trådte herefter i kraft den 1. november 1993 dog med de fire danske forbehold indeholdt i Edinburgh-afgørelsen.

Danmark kan til enhver tid underrette de øvrige EU-medlemslande om, at Danmark ikke længere ønsker at benytte sig af alle eller en del af forbeholdene, men de danske forbehold kan kun fjernes eller ændres efter folkeafstemning i Danmark.

Amsterdamtraktaten, som trådte i kraft den 1. maj 1999, indebar ændringer i forhold til nogle af de områder, som Danmark har forbehold over for. Traktaten kom derfor til at indeholde en præcisering af de fire danske forbehold og deres betydning for EU-samarbejdet, som blev skrevet ind i en særlig protokol til traktaten – Protokol om Danmarks stilling. Bl.a. blev det

PARTIERNE BAG DET NATIONALE KOMPROMIS

Fremskridtspartiet var som det eneste af Folketingets partier ikke med til at vedtage det nationale kompromis. De syv partier bag kompromiset var:

- Socialdemokratiet
- Socialistisk Folkeparti
- Det Radikale Venstre
- Det Konservative Folkeparti
- Venstre
- Centrum-Demokraterne
- Kristeligt Folkeparti

... VIDSTE DU?

... at ifølge regeringsgrundlaget fra november 2007 ønsker regeringen, at vælgerne ved folkeafstemning får lejlighed til at tage stilling til forbeholdene.

UNIONSBORGERSKABET IFØLGE TRAKTATEN

- Der indføres et unionsborgerskab. Unionsborgerskab har enhver, der er statsborger i en Medlemsstat. Unionsborgerskab er et supplement til det nationale statsborgerskab og træder ikke i stedet for dette.
- Unionsborgerne har de rettigheder og er underkastet de pligter, der er indeholdt i denne traktat.

... VIDSTE DU?

... at der var folkeafstemning om, hvorvidt euroforbeholdet skulle fjernes, den 28. september 2000. 46, 8 % stemte ja og 53,2 % stemte nej.

... VIDSTE DU?

... at den irske befolkning stemte nej til Lissabontraktaten ved en folkeafstemning den 12. juni 2008. 53,4 % stemte nej og 46,6 % stemte ja.

Der er derfor usikkerhed om, hvad der sker med traktaten, da den først kan træde i kraft, når alle 27 EU-lande har godkendt den endeligt.

FOLKEAFSTEMNING	VALGDELTAGELSE	JA	NEJ
Maastrichttraktaten den 2. juni 1992	83,1 %	49,3 %	50,7 %
Maastrichttraktaten + Edinburgh-afgørelsen den 18. maj 1993	86,5 %	56, 7 %	43,3 %

beskrevet, hvordan Rådet stemmer, når Danmark ikke skal deltage i vedtagelser, at det retlige forbehold også gælder internationale aftaler, og at Danmark ikke kan påføres udgifter i forbindelse med aktioner m.m., som Danmark ikke deltager i.

I EU's nye traktat, Lissabontraktaten, der endnu ikke er trådt i kraft, bevares de danske forbehold. Det er fortsat kun Danmark selv, der kan vælge at ophæve et eller flere forbehold. Indholdet af Lissabontraktaten kan få stor betydning for Danmarks retlige forbehold. Traktaten indeholder derfor mulighed for, at Danmark kan ændre det retlige forbehold til en tilvalgsordning, hvor Danmark fra sag til sag kan vælge, om vi vil deltage i samarbejdet eller ej.

De fire forbehold gennemgås kort nedenfor, og du kan læse mere om forbeholdene på EU-Oplysningens hjemmeside - www.euo.dk eller i EU-Oplysningens øvrige faktablade om forbeholdene.

Unionsborgerskabet

Maastrichttraktaten indførte en bestemmelse om, at enhver, der er statsborger i en medlemsstat, har unionsborgerskab.

I Edinburgh-afgørelsen står der, at unionsborgerskabet ikke på nogen måde træder i stedet for nationalt statsborgerskab, og at spørgsmålet om, hvorvidt en person besidder statsborgerskab i en medlemsstat udelukkende afgøres efter vedkommende medlemsstats egen lovgivning.

Det blev siden skrevet direkte ind i Amsterdamtraktaten, at unionsborgerskabet ikke træder i

stedet for nationalt borgerskab, men supplerer det. Det gælder således for alle EU's medlemslande.

Euroen

Ifølge Edinburgh-afgørelsen deltager Danmark ikke i ØMU'ens tredje fase, der indebærer indførelse af euroen. Danmark har derfor stadig kronen som valuta og har bevaret sine beføjelser med hensyn til pengepolitik. Danmark deltager dog i et samarbejde sammen med eurolandene om kursen på kronen i forhold til kursen på euroen.

Vil du vide mere, så læs faktaark nr. 29 om euroforbeholdet.

Forsvarspolitik

Ifølge Edinburgh-afgørelsen deltager Danmark ikke i udarbejdelsen og gennemførelsen af afgørelser og aktioner inden for EU, som har indvirkning på forsvarsområdet. Danmark vil dog ikke hindre, at de andre medlemslande udvikler et tættere samarbejde på dette område.

Vil du vide mere, så læs faktaark nr. 30 om forsvarsforbeholdet.

Retlige og indre anliggender

Danmarks retsforbehold betyder, at Danmark som udgangspunkt står uden for EU-samarbejdet om visum, asyl, indvandring og andre politikker i forbindelse med den fri bevægelighed for personer.

Vil du vide mere, så læs faktaark nr. 31 om retsforbeholdet.

